

Вступ

Станом на 23 червня 2022 року в Україні налічувалося близько 6,4 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО), а також 5,5 млн осіб, які повернулися до своїх населених пунктів.¹ На початку квітня мала місце подальша ескалація конфлікту на сході країни, яка призвела до ще більшого пошкодження інфраструктури та порушення доступу населення до послуг на територіях, що постраждали внаслідок конфлікту, а також до збільшення числа переміщених осіб². Крім того, у звіті Управління ООН із координації гуманітарних питань (UNOCHA) від 3 серпня зазначено, що нова очікувана хвиля переміщень населення перед початком зими може поглибити гуманітарні потреби.³

З метою інформаційного забезпечення гуманітарних організацій Ініціатива REACH розпочала реалізацію ініціативи «Моніторинг гуманітарної ситуації» (МГС) у населених пунктах, що постраждали внаслідок конфлікту, та у регіонах, які приймають ВПО. Після проведення базового раунду збору даних («Експрес- оцінка потреб»), команда фахівців REACH розпочала другий раунд, зосередившись на територіях, що постраждали внаслідок конфлікту⁴ на сході та півдні країни, а також на окремих населених пунктах, які приймають ВПО за маршрутами евакуації або є основними пунктами прибуття ВПО. Після двох додаткових раундів збору даних було розпочато п'ятий раунд на територіях, підконтрольних Уряду України, який охопив як території, що постраждали внаслідок конфлікту, так і території, що приймають ВПО⁵. Метою п'ятого раунду МГС є забезпечення кластерів додатковою інформацією та підвищення їх поінформованості про найбільш загальні потреби. Крім того, отримані результати можуть бути використані для триангуляції з результатами Огляду гуманітарних потреб (ОГП) за 2023 рік і, отже, сприяти розробці більш ефективних та науково обґрунтованих заходів реагування. Однак цей раунд **не може** бути використаний для підрахунку кількості людей, які потребують допомоги. Одночасно з цим дослідженням, яке проводилося на підконтрольній Уряду України території, також здійснювався збір даних на непідконтрольних територіях. З результатами цього дослідження можна ознайомитись в окремому інформаційному бюлетені (надається за запитом).

Методологія

Збір даних для п'ятого раунду проводився з 4 по 26 липня шляхом 1658 **телефонних інтерв'ю** з ключовими інформантами (КІ), які представляють НУО, місцеві органи влади та організації громадянського суспільства у **306 населених пунктах міського і сільського типу**. Для досягнення більш рівномірного розподілу респондентів жіночої та чоловічої статі, особлива увага приділялася жіночим організаціям, якщо такі були присутні у вибраних населених пунктах.

У Плані агрегування даних для п'ятого раунду було використано **усереднений підхід** до агрегування відповідей населених пунктів з використанням шкали інтенсивності у питаннях з **одним варіантом відповіді**. Всі відповіді КІ з одних і тих самих населених пунктів узагальнюються, що дозволяє отримати одну точку даних щодо кожної змінної щодо кожного населеного пункту. Результати подаються на рівні населеного пункту та/або області. Отже, дана методологія унеможливілює отримання неконсенсусних точок даних. У випадку **питань з кількома варіантами відповідей** застосовується правило відбору всіх відповідей, які були надані/ процитовані принаймні одним із трьох респондентів у сільських населених пунктах, двома з п'яти у селищах міського типу та трьома із семи у міських населених пунктах.

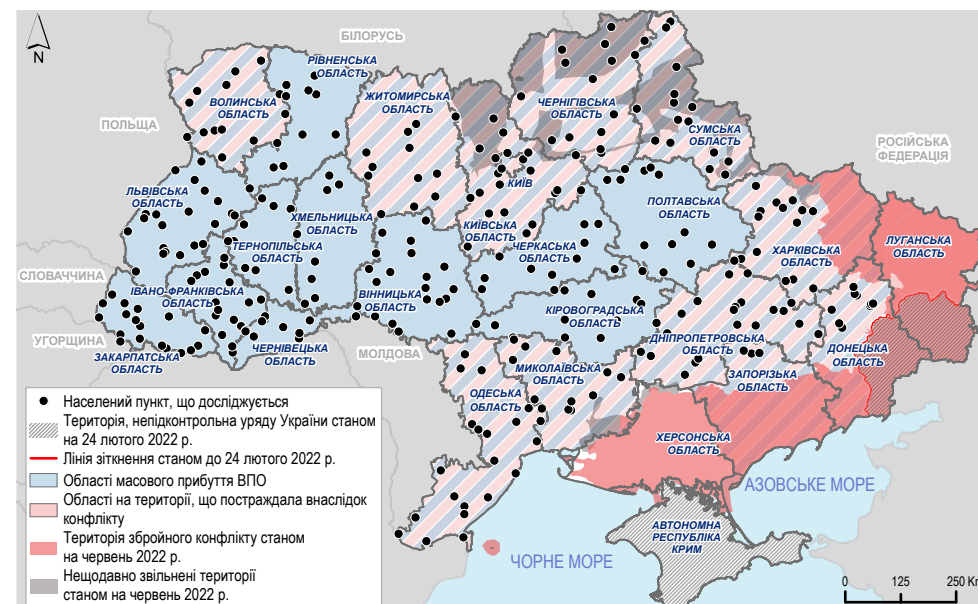
Більш детальну інформацію про **структуру вибірки** для цього дослідження див. на стор. 2 цього інформаційного бюлетеня.

Інтерпретація висновків та обмежень

У цьому звіті наведені дані представляють відсоток населених пунктів (міст або сіл), щодо яких КІ дали конкретну відповідь на питання дослідження. Ці статистичні дані **не можуть бути екстрапольовані на частку (%) населення**, і тому мають розглядатися як орієнтовні, а не репрезентативні. Враховуючи невеликий та нерепрезентативний характер вибірки, результати дають лише приблизне уявлення про ситуацію в досліджених регіонах. Результати слід розглядати з урахуванням **охоплення** дослідження, оскільки деякі області/ райони можуть бути охоплені краще, ніж інші завдяки наявності в них КІ або завдяки кращому доступу. КІ є представниками місцевих органів влади, волонтерських мереж або польовими співробітниками НУО та відповідають на питання щодо загальної ситуації в їхньому населеному пункті у різних секторах.

КІ можуть не мати спеціальних знань з кожного питання, на яке вони мають дати відповідь. Крім того, КІ повідомляють радше про загальні труднощі та проблеми у населеному пункті і можуть бути не обізнаними про більш специфічні проблеми. Хоча у дослідженнях REACH використовує аналіз вторинних даних та збір якісних даних для триангуляції висновків, дані, зібрані у важкодоступних районах, часто важко перевірити. У разі виявлення розбіжностей між результатами, наведеними в цьому звіті, та спостереженнями на місцях просимо наших партнерів повідомляти про це команду REACH.

Територіальне охоплення дослідження

	Загальна кількість досліджених населених пунктів	Населені пункти на територіях, які постраждали внаслідок конфлікту ⁶	Населені пункти, що приймають ВПО ⁷	Населені пункти на нещодавно звільнених територіях
Кількість КІ	1658	876	1652	79
Кількість досліджених населених пунктів	306	168	304	16

Ключові тези

Загальні гуманітарні потреби

- Серед найбільш поширених проблем у всіх досліджених населених пунктах називались **перебої в роботі комунальних служб, доступ до освіти, перебої в роботі транспорту та постачання палива**, а також **доступ до фінансових послуг**. У населених пунктах, які постраждали внаслідок конфлікту, КІ назвали ті самі проблеми, причому доступ до води (у тому числі до питної води) було названо серед основних проблем на територіях, які постраждали внаслідок конфлікту.
- Автомобільне паливо називалось як одна з найбільш поширених проблем майже у всіх досліджених населених пунктах. Окрім того, КІ майже у всіх населених пунктах **називали потребу в паливі найгострішою**. Наступними в списку потреб були **фінансові ресурси, продукти харчування та житло**.
- Поряд із проблемами, пов'язаними з доступом до фінансових послуг, а також з потребою у фінансових ресурсах, про які часто повідомлялося у досліджених населених пунктах, результати також вказують на відсутність грошей або високі ціни як на поширені перешкоди для доступу до конкретних послуг у досліджених секторах, у тому числі для доступу до продуктів харчування, непродовольчих товарів, медичних послуг, опалення у зимовий період, освіти тощо.

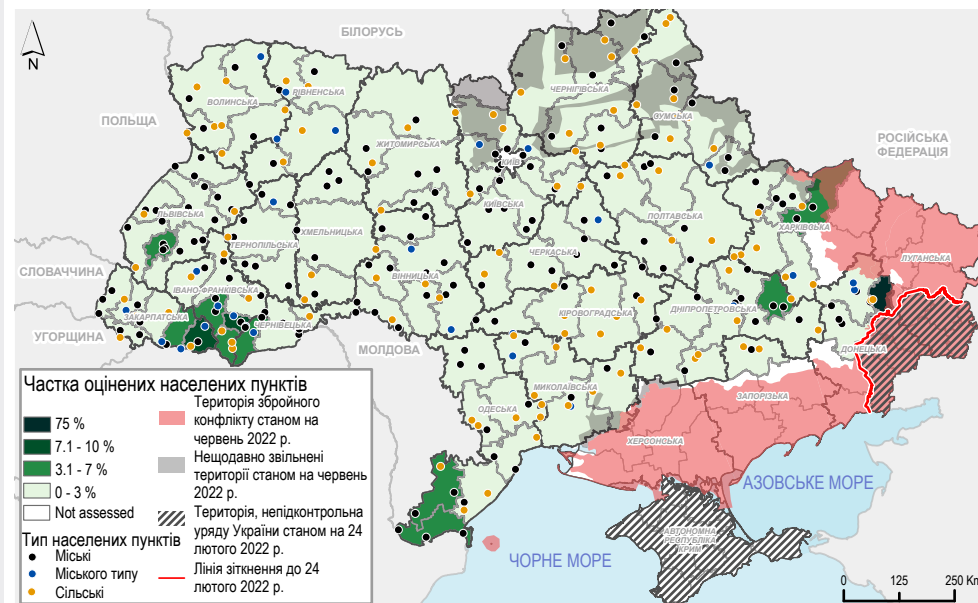
Загальні потреби ВПО

- Серед потреб, про які найчастіше повідомляли КІ у всіх досліджених населених пунктах, були **забезпечення продуктами харчування, працевлаштування, забезпечення житлом, грошовими коштами та засобами гігієни**.
- КІ у Дніпропетровській, Донецькій, Київській, Сумській, Кіровоградській та Закарпатській областях повідомили про **«великий наплив»** людей, які **прибули** до населених пунктів за 14 днів до збору даних. Про **великий наплив ВПО** повідомили у селах Воронцівка, Софіївка, Степанівка і Сотницька Балка (Кіровоградська область), а про **великий наплив людей, що повернулися**, - у смт. Ясна Поляна (Донецька область). Крім того, у цих населених пунктах зазначався **високий рівень загальних потреб**.
- За словами КІ, пріоритетними потребами людей, які повернулися, є, перш за все, **працевлаштування**, за яким йдуть **відсутність необхідності у допомозі та грошові кошти**. Потреба у **працевлаштуванні** є ще більше вираженою в районах з великим напливом ВПО та в районах, що постраждали внаслідок конфлікту, як для **ВПО**, так і для **людей, що повернулися**.
- У населених пунктах, в яких, за даними КІ, спостерігався **великий наплив ВПО**, також повідомлялося про присутність **людей похилого віку та людей з інвалідністю**, які були «меншою мірою здатні» або «нездатні» задовольняти свої повсякденні потреби. Це свідчить про погіршення гуманітарної ситуації цих конкретних верств населення.

Потреби населення на нещодавно звільнених територіях

- Серед **проблем**, про які найчастіше повідомляли КІ у всіх досліджених населених пунктах на нещодавно звільнених територіях, були проблеми **безпеки, перебої зі зв'язком, доступ до фінансових послуг, перебої у роботі транспорту або в постачанні палива та перебої у роботі комунальних служб**. Рівень проблем там був особливо високим порівняно з населеними пунктами в цілому.
- Потреби**, про які найчастіше повідомляли КІ у всіх досліджених населених пунктах на нещодавно звільнених територіях, стосуються **фінансових ресурсів, автомобільного палива, транспорту та непродовольчих товарів (НПТ)**.
- Рівень потреб, про які найчастіше повідомляли КІ на нещодавно звільнених територіях, був **помірним**. Проте респонденти у с. Соснівка **Сумської** області повідомили про **дуже високий рівень потреб**, а у с. Червона Слобода **Сумської** області та с. Лашуки **Чернігівської** області - про **високий рівень потреб**.

Карта розподілу вибірки

Критерії вибірки

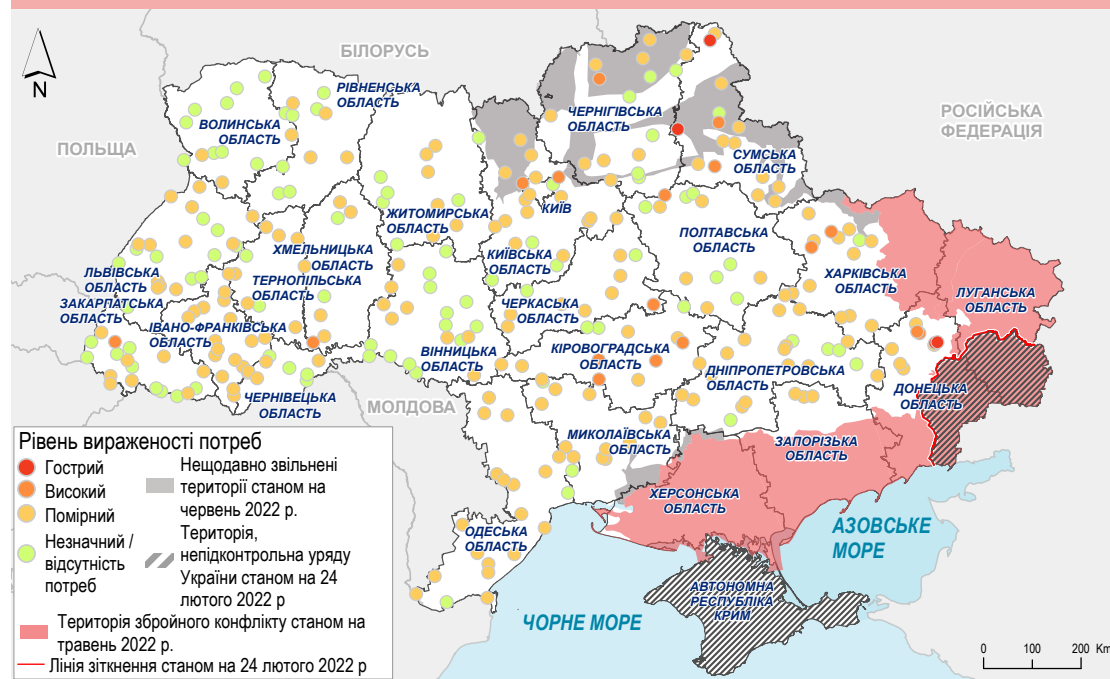
- На **фоновій картограмі** зображено частку досліджених населених пунктів у кожному районі у вигляді відсотка від загальної кількості населених пунктів у районі. Це відображає географічне охоплення дослідження, при якому спостерігається різний розподіл частки досліджених населених пунктів на район, яка може варіюватися від 0 до 75%.
- У кожному районі довільно відбирається по 3 населені пункти. Крім того, для всієї вибірки встановлено розподіл **35%/ 58%/ 7%** між населеними пунктами **сільського, міського та селищного типу**. Це відповідає розподілу між сільським і міським населенням в Україні. Розподіл між сільськими, міськими та селищами міського типу розраховується на рівні областей. Для врахування можливої більшої варіації потреб у населених пунктах з більшою чисельністю населення кількість КІ на населений пункт є різною для трьох категорій одиниць виміру (село, селище міського типу та місто). У вибірку увійшли 3 КІ у кожному відібраному селі, 5 КІ у всіх відібраних селищах міського типу та 7 КІ у відібраних містах (детальніше про методи агрегування даних див. розділ «Обробка даних»).

Резюме вибірки територій, підконтрольних Уряду України

	Кількість населених пунктів	Населення (%)	Вибірка населених пунктів	Інтерв'ю
Село	23538	37%	108	324
Місто	336	56%	170	1190
Смт	544	7%	28	140
	24418	1	306	1654

Загальна вираженість потреб, пріоритетні потреби та основні проблеми⁸

Загальна вираженість потреб, про які повідомили КІ у досліджених населених пунктах, що постраждали внаслідок конфлікту (n=306 населених пунктів)

КІ було запропоновано оцінити рівень гуманітарних потреб у їхньому населеному пункті за наступною шкалою:

- Крайній:** втрата життя або неминучий ризик втрати життя внаслідок відсутності доступу до життєво важливої допомоги;
- Гострий:** умови життя дуже погані, і більшості людей важко задовольнити основні потреби, що призводить до серйозних проблем із фізичним та психічним здоров'ям;
- Високий:** більшість людей все ще здатні задовольнити свої основні потреби, але умови життя у населеному пункті дуже погані;
- Помірний:** більшість людей все ще здатні задовольнити свої основні потреби, але умови життя погіршуються;
- Незначний / відсутність потреб:** більшість людей продовжують задовольняти свої потреби у звичайному режимі, при цьому умови життя у населеному пункті суттєво не погіршилися.

Хоча в жодному з досліджених населених пунктів КІ не повідомили про **крайній рівень потреб**, було повідомлено про **гострий рівень потреб** у с. Богданівка і Калинівка (Донецька область) та у с. Соснівка і Жихове (Сумська область).

Згідно зі звітом Управління ООН з координації гуманітарних питань (УКГВ ООН) від 4 серпня, з початку війни у лютому гуманітарну допомогу отримали **11,7 млн осіб**⁹. Окрім того, у звіті зазначено, що в період з березня по серпень 2022 року **12,1 млн осіб** потребували медичної допомоги, **13 млн осіб** потребували води, санітарії та гігієни (ВСГ), а **15,7 млн осіб** потребували **допомоги у сфері захисту**¹⁰.

Пріоритетні потреби:¹¹

У **10 із 12** досліджених населених пунктів Рівненської та у **16 із 21** населеного пункту Дніпропетровської областей КІ відзначили автомобільне паливо як одну з пріоритетних потреб. Про **фінансові ресурси** як пріоритетну потребу повідомили КІ у більшості населених пунктів Сумської (9/15), Харківської (8/15) та Тернопільської (5/9) областей. **Продукти харчування** були вказані як пріоритетна потреба у населених пунктах Черкаської (5/12), Хмельницької (4/9) та Тернопільської (4/9) областей.

Проблеми:

У **Дніпропетровській (19 із 21 дослідженого населеного пункту), у Донецькій (8/9) та у Сумській (13/15) областях** КІ назвали **проблеми безпеки** як одну з найсерйозніших проблем. У всіх досліджених населених пунктах у **Донецькій (9/9) та Запорізькій (3/3) областях** КІ указали на перебої у роботі комунальних служб як на проблему. Також, у **Донецькій (7/9), Сумській (10/15) та Чернівецькій (6/9) областях** КІ серед проблем указали на **доступ до освіти**.

Найбільш поширені пріоритетні потреби у всіх досліджених населених пунктах (n=306)

1	Автомобільне паливо	n=176	
2	Фінансові ресурси	n=76	
3	Продукти харчування	n=66	
4	Жодних	n=48	
5	Житло	n=37	

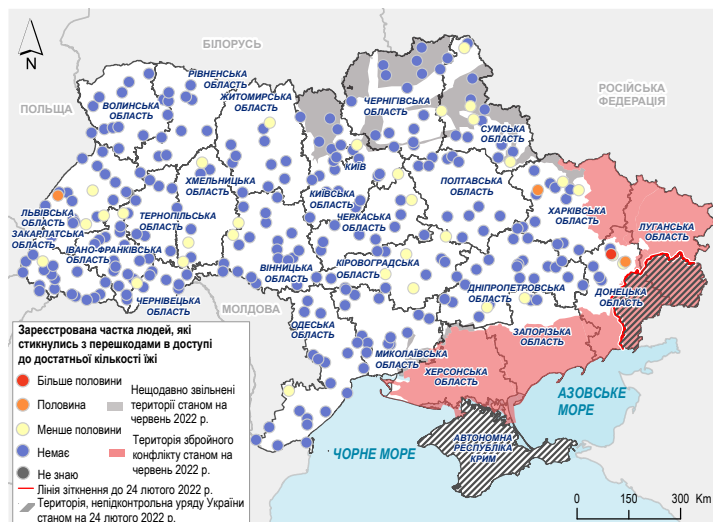
Найбільш поширені проблеми у всіх досліджених населених пунктах (n=306)

1	Проблеми безпеки	n=189	
2	Перебої у роботі комунальних служб	n=121	
3	Доступ до освіти	n=117	
4	Перебої в роботі транспорту або в постачанні палива	n=75	
5	Доступ до фінансових послуг	n=59	

Загальні гуманітарні потреби та доступ до основних послуг (n=306 населених пунктів)

Доступ до продуктів харчування

Досліджені населені пункти за часткою людей, які стикаються з перешкодами у доступі до продуктів харчування

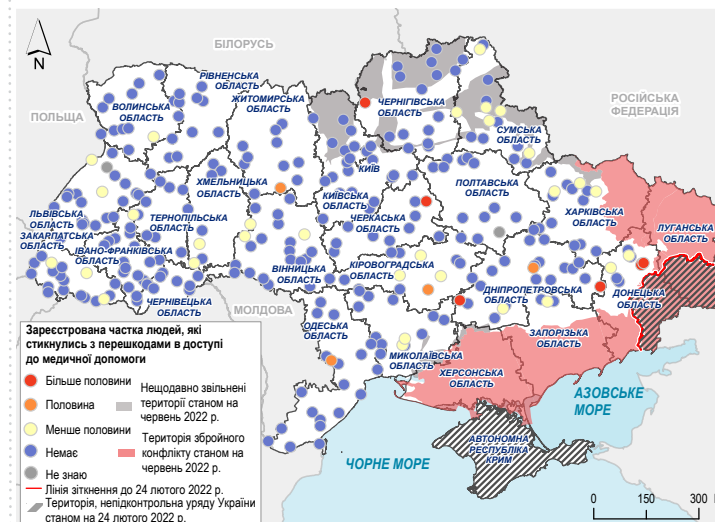

За словами КІ, у 10% (17 із 168) досліджених населених пунктів на територіях, що постраждали внаслідок збройного конфлікту, більшість людей не мали достатньої кількості продуктів харчування протягом 14 днів до збору даних.

- Приблизно половина населених пунктів (n=27/53), у яких КІ повідомили про проблеми з доступом до продуктів харчування протягом 14 днів до збору даних, розташовані на територіях, які постраждали внаслідок конфлікту. Аналогічно, майже половина населених пунктів, в яких, за словами КІ, більшість людей не мали доступу до продуктів харчування (n=17/32), знаходяться на вищезгаданих територіях. Згідно з отриманими даними, у смт Ясна Поляна (Донецька область) «більше половини» населення стикаються з перешкодами у доступі до необхідних продуктів харчування. Це підтверджують результати нещодавнього дослідження Спільної ініціативи моніторингу ринку (СІМР), проведеного у рамках проєкту REACH¹⁸, які вказують на високий рівень наявності продовольства в цілому по країні, хоча у східній Україні він залишається порівняно низьким.
- Ймовірно, ситуація з продовольчою безпекою була поглиблена через перебої з транспортними перевезеннями і постачанням палива (про які повідомлялося в 75 з 306 досліджених населених пунктів).
- У тих населених пунктах, де, за словами КІ, люди стикалися з перешкодами в доступі до продовольства, найчастіше згадувалися такі перешкоди: нестача грошей (n=33/36) і високі ціни (n=28/36). Відсутність товарів у магазинах була названа перешкодою у 4 населених пунктах на територіях, які постраждали внаслідок конфлікту, а саме у Богданівці, Часовому Яру та Краматорську (Донецька область).

Доступ до медичних послуг

Досліджені населені пункти за часткою населення, яке стикалося з перешкодами у доступі до медичних послуг за даними, отриманими від КІ

У 12% (20 зі 168) досліджених населених пунктів КІ повідомили, що більшість людей не мали доступу до медичних послуг протягом 14 днів до збору даних.

- Загалом 29 із 48 досліджених населених пунктів, у яких, за словами КІ, існують проблеми з доступом до медичних послуг, були розташовані на територіях, що постраждали внаслідок конфлікту. Крім того, у 6 із 306 досліджених населених пунктів КІ повідомили, що «більше половини» населення стикалося з перешкодами у доступі до медичних послуг протягом 14 днів до збору даних. Серед них були м. Часів Яр, с. Богданівка (Донецька область), села Дружба і Чугуєве (Дніпропетровська область), смт Чорнобай (Черкаська область) та с. Ворохівка (Чернігівська область).
- Загалом КІ найчастіше повідомляли, що в той же період часу люди не мали доступу до спеціалізованої стаціонарної медичної допомоги (наприклад, лікування раку, лікування в педіатричній лікарні, діалізу, допомоги при наркозалежності, стоматології, про що повідомили КІ в 24 з 43 населених пунктів, де люди стикалися з перешкодами у доступі до медичних послуг), до аптек (14/43), до стаціонарного лікування (12/43) та психіатричної допомоги (9/43).
- У населених пунктах, у яких КІ повідомили про наявність перешкод у доступі людей до медичних послуг, найчастіше згадувалися такі перешкоди: відсутність грошей для оплати ліків або послуг (про це повідомили КІ у 27/43 населених пунктах), вартість ліків (22/43) та вартість послуг (18/43). Аналогічно, у більшості з цих населених пунктів КІ також повідомляли про проблеми, пов'язані з доступом до фінансових послуг, що позначається на здатності людей оплачувати необхідні медичні послуги.

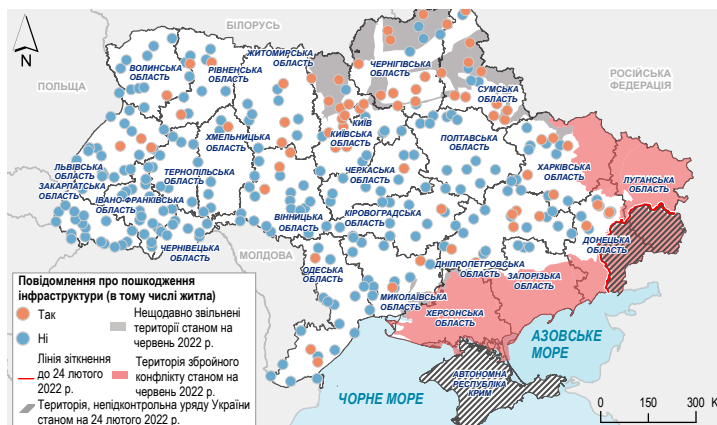
Загальні гуманітарні потреби та доступ до основних послуг (n=306 населених пунктів)

Серед усіх досліджених населених пунктів повідомлені пошкодження інфраструктури були особливо значними у таких трьох населених пунктах на нещодавно звільнених територіях, як **Бородянка** (Київська область), **Тростянець** (Сумська область), **Лашуки** (Чернігівська область), а також у **Ясній Полянці** (Донецька область), **Ірпінні** (Київська область) та **Харкові** (Харківська область), які знаходяться на постраждалих внаслідок конфлікту територіях. За словами КІ, у цих населених пунктах пошкоджена більшість видів інфраструктури. Незважаючи на обмежену кількість повідомлень про проблеми, пов'язані з перебоями у зв'язку (у 44 з 306 населених пунктах за даними КІ), якість телекомунікаційних послуг погіршилася через постійні спроби завадити роботі мережі.¹⁹

❗ Пошкодження інфраструктури

- У тих досліджених населених пунктах, де КІ повідомили про пошкодження інфраструктури (у тому числі житла) з початку повномасштабної війни (**n=72**), найчастіше вказували види пошкодженої інфраструктури включали **школи та навчальні заклади (n=29/72)**, **промислові об'єкти (n=27/72)**, **комунальні мережі (n=16/72)**, а також **залізнична та автомобільна інфраструктури (n=14/72)**. Пошкодження життєво важливої інфраструктури продовжувало ускладнювати доступ до гуманітарної допомоги та створювало додаткові перешкоди у спробах евакуювати людей, особливо зі східної та південної України.²⁰
- Крім того, масштаби повідомленого пошкодження приватного житла були особливо великими в **Ірпінні** (Київська область), **Дружбі** (Харківська область), **Глибокому** (Одеська область) та **Дніпровому** (Дніпропетровська область), де, за даними КІ, з початку повномасштабної війни було пошкоджено «**більше половини**» будинків.

Досліджені населені пункти за повідомленнями про пошкодження інфраструктури (у тому числі житла) в або навколо населеного пункту з початку війни 24 лютого

У **24% (n=72/306)** досліджених населених пунктів КІ повідомили про пошкодження інфраструктури з початку

☎ Доступ до телекомунікаційних послуг/мережі

- У **14% (n=44/306)** досліджених населених пунктів КІ повідомили про проблеми, пов'язані з перебоями у роботі зв'язку в їхньому населеному пункті за 14 днів до збору даних. У **4 із цих населених пунктів** перебої у роботі телекомунікаційних послуг спостерігалися «**увесь час**» на противагу показникам «**кілька годин на день**» (**n=3**) та «**кожні кілька днів**» (**n=15**) в інших населених пунктах. Населеними пунктами, в яких перебої фіксувалися «**увесь час**», були: **Богданівка** (Донецька область), **Любешів** (Волинська область), **Зелениця** (Рівненська область) та **Борщів** (Тернопільська область).
- У **97% (n=296)** усіх досліджених населених пунктів КІ повідомили про безперебійне покриття мережі Інтернет. У **Ясногородці** (Київська область, нещодавно звільнені території), **Чугуєві** (Харківська область, постраждала внаслідок конфлікту території) та **Славковичах** (Житомирська область) покриття було доступне «**кілька годин (4-8 години) на день**».

💧 Доступ до водопостачання та туалетів/вбиралень

- У **19% (n=57)** досліджених населених пунктів повідомлялось про проблеми з доступом до води (у тому числі питної). Більше половини цих населених пунктів (**n=37/57**) знаходилися на постраждалих внаслідок конфлікту територіях.
- За даними КІ, перебої у водопостачанні фіксувалися «**увесь час**» у **Попівцях** (Вінницька область), **Борщові** (Тернопільська область) та **Косові** (Івано-Франківська область).
- Крім перебоїв з водопостачанням, у **9% (n=29/306)** досліджених населених пунктів КІ повідомили про проблеми з доступом до туалетів/вбиралень. У **Барі** (Вінницька область) та **Коростишеві** (Житомирська область) КІ зазначили, що «**більше половини**» населення зіштовхнулося з перешкодами у доступі до туалетів за 14 днів до збору даних. Загалом **відсутність або недостатня кількість доступних туалетів** була найчастіше вказуваною перешкодою у доступі до туалетів.

Досліджені населені пункти, за частотою перебоїв у водопостачанні

За словами КІ, у **3 з 306** досліджених населених пунктах перебої у водопостачанні спостерігалися «**увесь час**» за 14 днів до збору даних.

⚡ Доступ до комунальних послуг (електроенергія та газ)

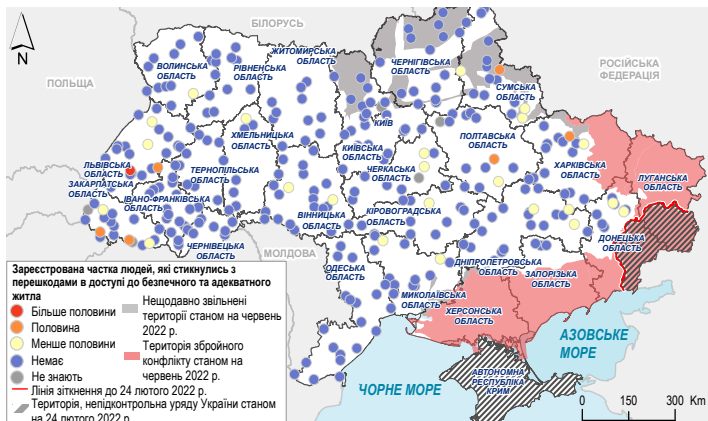
- Загалом про порушення в роботі комунальних служб повідомлялося в **40% (n=121/306)** досліджених населених пунктів. Перебої в роботі комунальних служб найчастіше згадувалися в населених пунктах на постраждалих внаслідок конфлікту територіях (у **71 із 121 населеного пункту**).
- У **19 з цих населених пунктів (11 з яких знаходяться на постраждалих від конфлікту територіях)** перебої з газом спостерігалися «**увесь час**», порівняно з показниками «**кілька годин на день**» або «**кожні кілька днів**» в інших населених пунктах. Про перебої у постачанні електроенергії, які фіксувалися «**увесь час**» за 14 днів до збору даних, було повідомлено лише у **Борщові** (Тернопільська область).
- Крім того, у **16** населених пунктах (всі з яких знаходяться на постраждалих внаслідок конфлікту територіях) КІ вказали, що з початку повномасштабної війни було **пошкоджено інженерні мережі** в або навколо їх населених пунктів.

Загальні гуманітарні потреби та доступ до основних послуг (n=306 населених пунктів)

У всіх досліджених населених пунктах КІ повідомили про незначні проблеми з доступом до житла або відсутністю житла для більшості людей у їхніх населених пунктах. Серед найбільш поширених перешкод вказувалися **переповнені будинки та центри колективного проживання, а також надто висока орендна плата**. Приблизно у **70% (n=214/304)** населених пунктів, де проживають ВПО, було **«складно»** або **«дуже складно»** знайти квартиру, за словами КІ (більш детальна інформація на с. 8). Також у низці населених пунктів було зафіксовано проблеми, пов'язані з доступом до навчальних закладів. Оскільки школи та навчальні заклади належали до найчастіше згадуваних пошкоджених видів інфраструктури, це створює додаткові проблеми для системи освіти. Окрім того, за даними неурядової організації ACAPS, станом на початок серпня лише третина шкіл відповідала вимогам безпеки та була готова до початку очного навчання.

Доступ до житла та непродовольчих товарів (НПТ)

Частка людей у населених пунктах, яка зіткнулася з перешкодами у доступі до безпечного та придатного житла

У 4 із 72 населених пунктах, де, за даними КІ, було пошкоджено інфраструктуру, від початку повномасштабної війни також було пошкоджено «більше половини» будинків.

У 10% (у 16 з 168) населених пунктів на постраждалих від конфлікту територіях КІ повідомили, що половина або менше половини людей у населеному пункті зіткнулися з перешкодами у доступі до безпечного та придатного

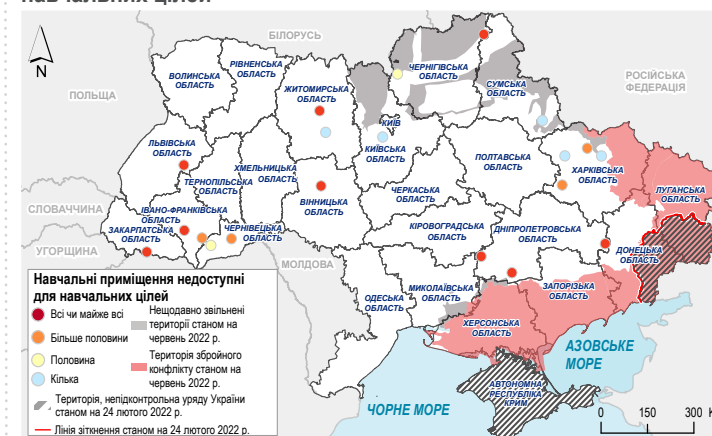
- У 9 з 306 досліджених населених пунктів, за словами КІ, було зафіксовано проблеми, пов'язані з відсутністю житла. У Харкові (Харківська область), Ворожбі (Сумська область, нещодавно звільнені території), Решетилівці (Полтавська область), Ходорові, Дрогобичі (Львівська область), Буштині та Береговому (Закарпатська область) «половина» або «більше половини» людей зіткнулися з перешкодами у доступі до належних житлових умов за 14 днів до збору даних.
- Майже в усіх досліджених населених пунктах (96%, n=293) КІ повідомили, що більшість людей проживали у власних будинках. До основних перешкод у доступі до житла у населених пунктах, де, за словами КІ, люди зіткнулися з такими проблемами, відносили **перенаселені будинки (у 12 з 35 населених пунктів), перенаселені центри колективного проживання (n=8/35), пошкоджене житло (n=8/35) та надто висока орендна плата (n=7/35).**
- У 51 з 306 досліджених населених пунктів КІ вказали на проблеми з доступом до непродовольчих товарів (НПТ). Половина з цих населених пунктів знаходилася на постраждалих внаслідок конфлікту територіях (n=33/51). Загалом, за даними КІ, у 34 населених пунктах більшість людей не мала доступу до НПТ за 14 днів до збору даних. У 6 населених пунктах (4 у Донецькій області та 2 у Дніпропетровській області) частка людей, яка зіткнулася з перешкодами у доступі, сягала **«більше половини»**. Найчастіше вказуваними перешкодами у населених пунктах, де повідомлялося про перешкоди у доступі до непродовольчих товарів, були **відсутність коштів (у 28/37 населених пунктах, за словами КІ) та високі ціни (n=26/37).**

Підготовка до зимового періоду

- За даними КІ, майже у всіх досліджених населених пунктах (99%, n=302/306) більшість житла була придатною для проживання взимку. Винятком були Краматорськ, Мирноград (Донецька область), Валки (Харківська область) та Лашуки (Чернігівська область, нещодавно звільнені території).
- Основними енергоносіями, які більшість людей використовує для опалення у зимовий період, були газ та дрова (у 84%, n=257 та 77%, n=235 відповідно, від усіх досліджених населених пунктів). Як зазначали КІ, **високі ціни та відсутність коштів є основними перешкодами у доступі до опалення, з якими зіткнулися більшість людей протягом зимового періоду у їхньому населеному пункті (у 91%, n=278 та 69%, n=211 відповідно, від усіх досліджених населених пунктів).**

Доступ до освіти

Частка навчальних закладів у населених пунктах, які, за повідомленнями КІ, НЕПРИДАТНІ для навчальних цілей

У 38% (n=117/306) досліджених населених пунктів КІ вказали на наявність проблем, пов'язаних з доступом до навчання.

- За словами КІ, у 7% (n=20/306) усіх досліджених населених пунктів навчальні приміщення (початкові та середні школи) були **недоступні для навчальних цілей** за 14 днів до збору даних. У 9 з цих населених пунктів КІ повідомили, що **«усі або майже усі» навчальні заклади** у населеному пункті були недоступними для навчальних цілей.
- До основних причин недоступності навчальних закладів відносили **проживання ВПО у цих закладах (у 9/20 населених пунктів, за даними КІ) та пошкодження цих закладів з початку повномасштабної війни (n=7/20).** Крім того, у 27% (n=83/306) досліджених населених пунктів КІ найчастіше визначали дітей з обмеженими фінансовими можливостями як особливу групу, яка меншою мірою здатна або нездатна отримати доступ до (онлайн) освіти.

Доступ та надання переваги певним способам отримання інформації, допомоги та захисту (n=306 населених пунктів)

У більшості досліджених населених пунктів (68%, n=208) КІ повідомили про відсутність уподобань щодо багатоцільової грошової допомоги або допомоги в натуральному вигляді, тоді як у 24% (n=73) населених пунктів перевага надавалась багатоцільовій грошовій допомозі. Найбільш надійним методом доставки гуманітарної допомоги були **автомобільний та залізничний транспорт**, а також **адресна доставка додому для людей з обмеженою мобільністю**, про що переважно повідомляли КІ у населених пунктах на невражених конфлікт-том територіях. Однак, доставка життєво необхідної допомоги залишається ускладненою²⁵, особливо в районах, де тривають активні бойові дії.

✓ Бажаний спосіб допомоги

- У 73 з 306 досліджених населених пунктів КІ повідомили, що більшість домогосподарств надають перевагу багатоцільовій грошовій допомозі, аніж допомозі в натуральному вигляді. У чверті цих населених пунктів (переважно на постраждалих внаслідок конфлікту територіях) серед основних пріоритетів вказувалася також **потреба у фінансових ресурсах**.
- У 17 з 306 населених пунктів, за словами КІ, люди надають перевагу допомозі у натуральному вигляді. Такі населені пункти знаходилися переважно на постраждалих внаслідок конфлікту територіях (n=12/17).
- Водночас, за даними КІ, у більшості досліджених населених пунктів (n=208) люди не мають уподобань щодо жодного з двох способів отримання допомоги. Очікується, що гуманітарні організації збільшать обсяги надання багатоцільової грошової допомоги, охопивши 6.3 млн людей, порівняно із 2 млн, як було заплановано у редакції «Заклику про надання екстреної допомоги» за квітень 2022 р²³.

✗ Обмеження на пересування та доставка гуманітарної допомоги

- У більшості досліджених населених пунктів (90%, n=275/306) КІ повідомили про «**відсутність обмежень**» на в'їзд та виїзд. На постраждалих внаслідок конфлікту територіях – у **Вилковому** (Одеська область), **Синяківщині** (Полтавська область), **Голубівці** (Сумська область) та **Слобожанському** (Дніпропетровська область) – в'їзд та виїзд із населеного пункту був «**дуже обмежений**». У 8% (n=25/306) населених пунктів повідомлялося про «**певні обмеження**». Загалом у всіх досліджених населених пунктах, у яких повідомлялося про «**певні обмеження**» на пересування або «**дуже обмежений**» в'їзд та виїзд (n=31/306), КІ також вказали на **обмеження пересування населення** як на одну з головних проблем безпеки для людей у населеному пункті.
- З огляду на невелику кількість повідомлень про обмеження пересування в досліджених населених пунктах, **найбільш надійним способом доставки гуманітарної допомоги** був **автомобільний транспорт (100%, n=306)**, на другому місці - **залізничний транспорт (21%, n=64)**, на третьому – **адресна доставка додому для людей з обмеженою мобільністю (9%, n=27)**.
- Однак, оскільки паливо залишалось пріоритетною потребою у більше ніж половині досліджених населених пунктів (58%, n=176), більшість з яких була розташована на постраждалих внаслідок конфлікту територіях, ймовірно, що доставка гуманітарної допомоги була ускладнена, з найбільш вираженими негативними наслідками у східній Україні²⁴.

📄 Доступ до інформації

- У **Ясній Полянці**, **Богданівці** (Донецька область) та **Дружбі** (Дніпропетровська область) КІ повідомили про проблеми з доступом до інформації про наявну гуманітарну допомогу за 14 днів до збору даних.
- Найбільш поширеними джерелами інформації про гуманітарну допомогу в досліджених населених пунктах були **волонтери (у 80% досліджених населених пунктів, n=245)**, **соціальні працівники (66%, n=203)**, **державні службовці (66%, n=203)**, **друзі/ сусіди/ родичі (58%, n=178)** та **лідери громад (54%, n=165)**.
- Спілкування по телефону** було найбільш поширеним засобом спілкування у досліджених населених пунктах (92%, n=282), за яким йшли **соціальні мережі (87%, n=265)** та **особисте спілкування (80%, n=244)**.

📄 Види інформаційних потреб

Найчастіше вказувані види інформації про гуманітарну допомогу, в яких є потреба у досліджених населених пунктах (n=306)

Як зареєструватися для отримання допомоги	9% (n=29)
Як отримати грошову/фінансову допомогу	7% (n=20)
Як отримати соціальні виплати та допомогу від держави	6% (n=17)
Як отримати продукти харчування та воду	3% (n=9)
Як оформити компенсацію за пошкоджене/зруйноване житло	3% (n=9)
Інформація про наявну гуманітарну допомогу та гуманітарні організації	3% (n=9)
Жодних інформаційних потреб	88% (n=270)

✓ Захист

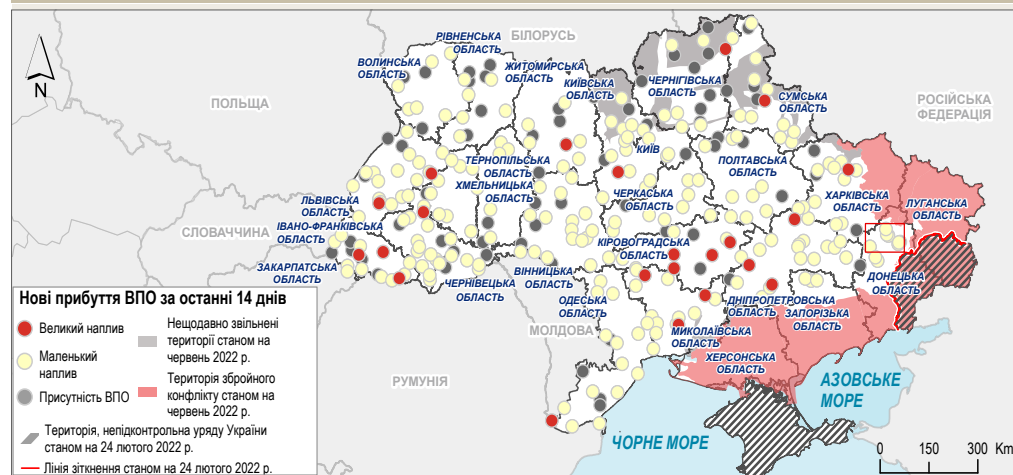
- У 62% (n=189) досліджених населених пунктів КІ повідомили про проблеми безпеки за 14 днів до збору даних. У той час, як у більшості (75%, n=94/125) досліджених населених пунктів, де люди зіштовхувалися з певними проблемами безпеки, КІ зазначили, що жодна з груп населення не наражалася на більшу небезпеку, порівняно з іншими, КІ у 20% (n=25/125) та 19% (n=24/125) досліджених населених пунктів наголосили, що **літні люди та люди з інвалідністю**, відповідно, зіштовхувалися з ширшим колом проблем безпеки.
- Загалом у більше ніж половині досліджених населених пунктів (59%, n=181/306) КІ повідомили про відсутність проблем безпеки. Водночас, у 42% (n=129/306) досліджених населених пунктів КІ зазначили серед проблем безпеки **загрози ракетним ударів** у їх населених пунктах та **обмеження пересування населення (19%, n=59/306)**. Більшість населених пунктів, у яких КІ вказали на наявність обмежень у пересуванні населення, знаходилися на постраждалих внаслідок конфлікту територіях. Особливо високий відсоток таких населених пунктів спостерігався у Донецькій області (у 6 з 9 досліджених населених пунктів області).

👤 Вразливі категорії населення

Найчастіше згадувані категорії населення, які перебували у досліджених населених пунктах і були меншою мірою здатні або нездатні задовольняти свої повсякденні потреби (n=306)

Люди з фізичною інвалідністю	36% (n=109)
Літні люди	33% (n=101)
Люди з хронічними захворюваннями	9% (n=27)
Домогосподарства, очолювані жінками	3% (n=9)
Люди, які безпосередньо постраждали внаслідок бойових дій	3% (n=9)
Вразливі категорії населення відсутні	60% (n=183)

Потреби у населених пунктах, у яких присутні ВПО (n=304 населених пункти)

За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), станом на липень 2022 року в Україні налічувалося **6 645 000 ВПО**, і їх кількість збільшувалася у **Києві, східному, південному та північному макрорегіонах**²⁶. Відповідно до висновків МОМ, Кі у Дніпропетровській, Донецькій, Київській, Сумській, а також Кіровоградській та Закарпатській областях повідомили про **«великий наплив» людей, які прибули** у населені пункти за 14 днів до збору даних. **Великий наплив ВПО** спостерігався у Воронцівці, Софіївці, Степанівці, Сотницькій Балці (Кіровоградська область), тоді як **великий наплив людей, які повернулися** до населених пунктів, було зафіксовано у Ясній Полянці (Донецька область). Крім того, у цих населених пунктах відзначався **високий рівень потреб**. Такий високий рівень потреб разом з великим напливом ВПО або людей, які повернулися до місць свого постійного проживання, ймовірно, свідчить про значне навантаження на існуючі служби та інфраструктуру населених пунктів насамперед цих областей.

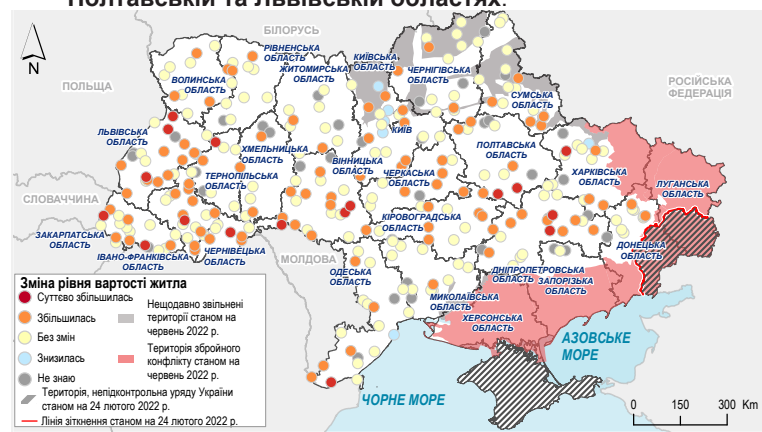
У населених пунктах з **великим напливом ВПО** рівень потреб був подібним до рівня потреб у населених пунктах, де спостерігався незначний наплив ВПО.

За даними Кі, пріоритетною потребою людей, які повернулися до місць свого постійного проживання, було **працевлаштування**. На другому місці вказувалися **відсутність потреб у допомозі та потреба у готівкових коштах**. Потреба у **працевлаштуванні** є ще більш вираженою у районах з великим напливом ВПО та на постраждалих від конфлікту територіях серед **ВПО та людей, які повернулися до місць свого постійного проживання**.

Потреби у населених пунктах, у яких присутні ВПО (n=304 населених пункти)

Населені пункти, у яких є ВПО, за характером напливу переміщених осіб

- За словами Кі, у більшості досліджених населених пунктів **ВПО проживали у друзів та родичів (90%, n=273/304)** та в **орендованих квартирах чи будинках (72%, n=218/304)**. У 54% (n=163/304) населених пунктів ВПО проживали у **колективних центрах**, за наявними даними. Це відповідає висновкам МОМ станом на 23 червня 2022 року.
- Крім того, у більшості досліджених населених пунктів, за даними Кі, **орендувати квартиру було «складно» (52%, n=159/304)** або **«дуже складно» (18%, n=55/304)**, особливо у Білій Церкві (Київська область), Ольшанському (Миколаївська область), Рені (Одеська область) та Зеленому Колодязі (Харківська область), де останнім часом спостерігався **«великий наплив» ВПО**. Також Кі повідомили, що середня вартість житла **«суттєво збільшилась»** від початку повномасштабної війни у Чернівецькій, Полтавській та Львівській областях.

За даними Кі, у **37% (n=113/304) досліджених населених пунктів, у яких є ВПО, вартість житла «збільшилась» або «суттєво збільшилась» від початку**

Досліджені населені пункти, за змінами у вартості житла від початку повномасштабної війни

5 основних потреб у допомозі, у % від досліджених населених пунктів, у яких є ВПО (n=304)

Забезпечення продуктами харчування	73% (n=223)	
Працевлаштування	70% (n=213)	
Забезпечення житлом	70% (n=212)	
Забезпечення засобами гігієни	39% (n=120)	
Забезпечення непродовольчими товарами	29% (n=89)	

Vulnerable population groups

5 найбільш поширених категорій населення, які «меншою мірою здатні» або «нездатні» задовольнити свої повсякденні потреби, у % від досліджених населених пунктів, у яких є ВПО (n=304)

Люди з інвалідністю	41% (n=125)	
Не знаю	38% (n=116)	
Літні люди	37% (n=112)	
Вразливі категорії населення відсутні	15% (n=47)	
Люди з хронічними захворюваннями	10% (n=31)	

- У населених пунктах, де, за даними Кі, спостерігався великий наплив ВПО, було повідомлено також про присутність серед них **літніх людей (14/22)** та **людей з фізичною інвалідністю (15/22)**, які були меншою мірою здатні або нездатні задовольнити свої повсякденні потреби. Тому ймовірно, що рівень гуманітарних потреб серед цих категорій населення був вищим, особливо у населених пунктах, де зазвичай повідомлялося про високий рівень потреб, і, як наслідок, підвищене навантаження на постачальників послуг та інфраструктуру.

Кінцеві виноски

1. MOM, [Ukraine Internal Displacement Report: General Population Survey, Round 6](#), 23 червня 2022.
2. УКГП ООН, [Ukraine Situation Report](#), 13 квітня 2022.
3. УКГП ООН, [Ukraine Situation Report](#), 3 серпня 2022.
4. Території, які постраждали внаслідок конфлікту, визначаються як області, визначені Урядом України як такі, що постраждали внаслідок конфлікту.
5. Населені пункти, в яких проживають ВПО, були визначені на основі повідомлень KI про наявність переміщених осіб у їхньому населеному пункті на момент збору даних.
6. Досліджені населені пункти в областях, що постраждали внаслідок конфлікту, розташовані у Луганській, Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Дніпропетровській, Одеській, Сумській, Чернігівській, Київській, Житомирській та Волинській областях, а також у місті Києві.
7. Було з'ясовано, що майже всі досліджені населені пункти приймають ВПО, у тому числі населені пункти в областях, які постраждали внаслідок конфлікту. Згідно з отриманими даними, ВПО не проживають лише у наступних населених пунктах: **Привілля** (Луганська область), **Новоандріївка** (Запорізька область), **Канівщина** (Чернігівська область) та **Долинка** (Вінницька область). KI в **Оріхові** (Запорізька область) та **Курортному** (Харківська область) зазначили, що на момент збору даних вони не мали інформації щодо присутності в населеному пункті ВПО. На момент збору даних у **Розливі** та **Благодатному** (Донецька область), **Степногірську** (Запорізька область) та **Інженерівці** (Кіровоградська область) не було єдиної думки щодо присутності ВПО.
8. Результати не становлять 100%, оскільки респонденти мали кілька варіантів відповідей.
9. УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 3 серпня 2022.
- 10 Див. там само.
- 11 При аналізі регіонів за кластерами (території, що постраждали внаслідок конфлікту, присутність ВПО, надзвичайні/ гострі потреби та високий вплив ВПО), три найбільш пріоритетні потреби були такими ж, як і загалом у досліджених населених пунктах.
12. УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 29 червня 2022.
- 13 УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 24 червня 2022.

14. УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 29 червня 2022.
- 15 УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 24 червня 2022.
16. УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 29 червня 2022.
- 17 УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 24 червня 2022.
18. REACH, [Joint Market Monitoring Initiative \(JMMI\)](#), червень 2022.
19. УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 10 серпня 2022.
20. УКГП ООН, [Ukraine: Situation Report](#), 10 серпня 2022.
21. ACAPS, [Ukraine: Impact of conflict on education](#), 17 серпня 2022.
22. УКГП ООН, [Ukraine Flash Appeal \(March to December 2022\)](#), 8 серпня 2022.
23. УКГП ООН, [Ukraine Flash Appeal March - August 2022](#), 1 квітня 2022.
24. USAID, [Ukraine - Complex Emergency Factsheet #21](#), 24 серпня 2022.
25. Агентство ООН у справах біженців, [Ukraine situation: Flash Update #25](#), 12 серпня 2022.
26. MOM, [Ukraine Internal Displacement Report: General Population Survey, Round 7](#), 29 липня 2022.
27. REACH, [Arrival and Transit Monitoring](#), round 2, July 2022.
28. Про потреби повідомляють KI (не ВПО)
29. Ці частки не означають, що ці категорії вразливих груп населення присутні лише в тих населених пунктах, у яких, згідно з отриманими даними, вони менш здатні або не здатні задовольнити свої повсякденні потреби.

Про Ініціативу REACH

Метою Ініціативи REACH є створення інформаційних ресурсів та продуктів, які допомагають суб'єктам гуманітарної допомоги приймати рішення на основі фактичних даних в умовах надзвичайних ситуацій, відновлення та розвитку. Серед методологій, які використовуються фахівцями REACH, є збір первинних даних та поглиблений аналіз. Уся діяльність здійснюється через міжвідомчі механізми координації допомоги. REACH – це спільна ініціатива організацій Ініціативи ІМПАКТ, АСТЕД та Навчального та науково-дослідного інституту ООН – Програми оперативного застосування супутників (UNITAR-UNOSAT).

Докладнішу інформацію можна знайти на нашому веб-сайті www.reach-initiative.org. Адреса ел. пошти для звернень: geneva@reach-initiative.org.